

ІНКУБАЦІЙНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Соціалізація – це прийняття індивідом групових норм, «прийняття особистістю переконань, цінностей і норм вищого чи нижчого статусу, характерних для груп, членства в яких особистість домагається».

Основними інститутами соціалізації визнають систему освіти й виховання. Дослідження переконують, що навчально-виховний процес є провідним і визначальним початком соціалізації.

Соціальне середовище, в якому формується особистість, треба розуміти не тільки як оточення, але й як систему можливостей, вимог та очікувань, яка виконує конструктивні й диригентські функції щодо цього процесу. Створення інкубаційного (штучно створеного) соціалізуючого навчального середовища передбачає проведення послідовних стратегічних дій, спрямованих на:

- оптимізацію навчального процесу за рахунок залучення сучасних методик, технологій, прийомів, методів, засобів виховання;
- організацію спільної навчальної діяльності дітей, максимально сприятливої для самореалізації і самоствердження особистості дитини;
- досягнення мобільності всіх внутрішніх навчально-виховних процесів, ефективності та високої результативності освітнього середовища, його психологічної комфортності та емоційної насиченості;
- забезпечення позитивного прямого і зворотного зв'язку з оточуючим соціально-культурним навчальним середовищем, іншими суб'єктами й об'єктами освітнього простору;
- індивідуалізацію навчальної роботи;
- гуманізацію міжособистісних відносин в учнівському та педагогічному колективі, створення системи особистісно орієнтованих педагогічних комунікації та суб'єкт-суб'єктних взаємин в освітньому процесі[3].

Організація створення інкубаційного навчального середовища, спрямованого на соціалізацію особистості, буде на наш погляд ефективною, якщо вона здійснюватиметься на основі головних ідей особистісно орієнтованого навчання та виховання:

1. Навчання має будуватися на підставі потреб дитини.
2. Процес навчання повинен стати процесом створення умов, за яких діти знаходили б задоволення в позитивних моральних вчинках.
3. Виникнення та формування певних людських почуттів, гуманістичних відносин між учнями, розвиток ціннісних орієнтацій дітей можливі в таких умовах, коли життєдіяльність учнів заповнена змістовною, цікавою діяльністю, коли вони поставлені в ситуацію

особистісних співчуттів, переживань, морального та етичного вибору [1–2].

Інкубаційне навчальне середовище, за умов якого створюються ситуації спілкування, можна створити в процесі інтерактивного навчання. Слово «інтерактив» прийшло до нас з англійської від слова «interact», де «inter» – взаємний і «act» – діяти. Таким чином, інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Суть інтерактивного навчання у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії [4].

Інтерактивна взаємодія виключає як домінування одного учасника навчального процесу над іншими, так і однієї думки над іншою. Під час інтерактивного навчання учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення.

Навчальна діяльність в рамках особистісно орієнтованого середовища, яке створюється за умов використання інтерактивних методів навчання, будується на таких взаєминах між її учасниками, які відображають основні цінності міжособистісних комунікацій:

- повага до життя, людської особистості, її гідності та прав;
- відмова від насильства та авторитаризму;
- визнання рівності прав та обов'язків всіх учасників виховного процесу;
- прихильність принципам демократії, свободи, справедливості, толерантності, плюралізму;
- відкритість до інноваційних ідей, розуміння та визнання відмінностей в культурі, звичаях, традиціях, переконаннях та віруваннях як між народами, так і між етнічними та релігійними групами [4].

Спілкування, яке створюється за умов інтерактивних технологій навчання, виступає як специфічний вид діяльності по «обробці» людей людьми. В процесі спілкування людина «опредметнює» свої суттєві сили в інших людях, утверджуючись як член людського суспільства. І в тому ж процесі проходить «розпредмечування», засвоєння накопиченого людського досвіду. При цьому проходить процес формування власного «Я» людини, ставлення її як особистості, її життєвих ціннісних орієнтацій.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – 280 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – 344 с.
3. Стародубцева І. В. Формування у підлітків соціального досвіду в умовах дитячого оздоровчого центру : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Ірина Вікторівна Стародубцева. – К., 2010. – 245 с.
4. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук. метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. І. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.